

Datum
2021-05-11
ESV dnr
2021-00180
Handläggare
Patrick Freedman

Ert datum
2021-02-22
Er beteckning
M2021/00092

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.naturmiljoenheten @regeringskansliet.se

Remissvar på betänkandet Havet och människan (SOU 2020:83)

Betänkandet Havet och människan är omfattande och innehåller en gedigen genomgång av regler, mål och roller kopplade till ambitionen om att stärka kust- och havsmiljön. Genomgången ger en god grund att ställa lämnade förslag mot.

Ekonomistyrningsverket (ESV) begränsar sitt remissvar till frågor som berör ESV:s uppgift: att utveckla och förvalta den ekonomiska styrningen av den statliga verksamheten.

ESV bedömer att dragna slutsatser och lämnade förslag huvudsakligen ligger inom de ramar som det ekonomiadministrativa regelverket uppställer. ESV har dock synpunkter på några av de finansieringslösningar som har föreslagits.

I betänkandet lyfter utredningen fram att forskningen menar att havspolitikerna på många håll liknar ett lapptäcke som präglas av fragmentering och bristande sektoriell samordning. De menar att forskningen är samstämmig om vad som behöver göras. Det behövs helhetstänkande, holistiska angreppssätt och multidimensionella styrmedel som kombineras. Utredningen har i sina förslag beaktat och strävat mot detta. ESV bedömer att en sådan ansats ökar möjligheten till måluppfyllelse.

Utredningen har pekat på att det finns många olika statliga aktörer som är involverade i arbetet och att dessa aktörer har skilda uppgifter som påverkar vilka av de mål som finns inom området som de är berörda av och hur de tolkar dessa mål. Utredningen vill effektivisera resultatstyrningen genom att införa ett gemensamt övergripande mål om *Hav i balans samt levande kust och skärgård*. ESV delar utredningens uppfattning om att samla målen under ett övergripande mål kan bidra till att effektivisera arbetet och skapa en bättre samverkande effekt av olika statliga aktörers bidrag i arbetet mot målet.

I betänkandet lyfter utredningen fram en stor komplexitet och visar på en mängd målkonflikter för målen för havspolitikerna som kopplar till bland annat närings-, energi-, infrastruktur- och säkerhetspolitiken. För att säkerställa att myndigheter genomför rätt åtgärder i relation till de övergripande målen för havspolitikerna och mål inom andra områden behöver myndigheter ges ledning om hur de ska hantera

eventuella målkonflikter. En sådan ledning kan ges genom beslut eller ställningstaganden från regeringen eller riksdagen. Utredningen föreslår att sådan ledning ska ges. ESV bedömer att sådana ställningstaganden från statsmakterna är centrala för att regeringens målstyrning av myndigheterna ska vara effektiv och ge önskad effekt på det som regeringen och riksdagen vill uppnå.

I betänkandet framgår att det finns en mängd olika offentliga aktörer som är delaktiga i och påverkar möjligheten att uppnå de mål som finns för havsmiljöarbetet. I det offentliga är det såväl statliga som kommunala aktörer som är delaktiga i arbetet. För att ge styrning till hela den offentliga sektorn räcker det inte med att regeringen reglerar arbetet i förordning; för att ge styrning till kommuner och regioner behövs, utifrån det kommunala självstyret, reglering genom lag. Denna omständighet ger stöd för utredningens förslag om att riksdagen bör besluta om en havsmiljölag.

För att effektivisera uppföljningen av arbetet mot de av regeringen uppsatta målen inom området föreslår utredningen att Havs- och vattenmyndigheten ska följa upp, utvärdera och samlat återredovisa mot målet *Hav i balans och levande kust och skärgård* till regeringen. ESV bedömer att en sådan sammanhållen uppföljning och utvärdering av en ansvarig myndighet kan understödja en effektiv hantering av uppföljning och utvärdering inom området.

Utredningen föreslår att sakanslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö ska få användas för förvaltningsutgifter hos länsstyrelserna och att länsstyrelserna ges dispositionsrätt till anslagsmedel på var sin anslagspost på anslaget. Vidare föreslår utredningen att anslagssparande och anslagskredit kopplas till respektive anslagspost, trots att anslaget är ett sakanslag. Utredningen framhåller samtidigt att sakanslag normalt inte ska användas för att finansiera förvaltningsutgifter. ESV vill peka på alternativet att föra medel till länsstyrelsernas förvaltningsanslag och genom villkor i regleringsbrevet styra dem till havsmiljöarbetet.

I betänkandet föreslår utredningen också att geografisk information till offentliga myndigheter och forskningsändamål inte längre ska finansieras med avgifter utan att Sjöfartsverket i stället tilldelas anslagsmedel för att täcka kostnaden. ESV har vid tidigare tillfällen tagit ställning för liknande förändringar. Vi finner i detta fall att utredningens argument om varför det i detta fall är mer lämpligt att anslagsfinansiera uppgiften än att finansiera den med avgifter är övertygande och delar utredningens bedömning om att uppgiften bör finansieras genom anslag. Vi menar att ett avgiftsfritt utlämnande av data här är mer kostnadseffektivt både för myndigheten och för användarna bland annat eftersom avgiftsuttag i sig medför en kostnad för båda parterna. ESV vill även uppmärksamma att genomförandet av det

så kallade öppna data-direktivet¹ kan komma att påverka utrymmet för avgiftsuttaget.

I sin konsekvensutredning har Miljömålsutredningen framhållit att det inte har varit möjligt att till fullo uppskatta de samhällsekonomiska effekterna av förslagen i detta betänkande. Utredningen konstaterar också att för att kunna identifiera ytterligare effektiva åtgärder för att nå miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård, behövs mer omfattande samhällsekonomiska analyser som inkluderar hela omfattningen av havsmiljöförvaltningen och dess påverkan på samhället i vid bemärkelse. ESV delar denna bedömning om att det behövs genomföras ytterligare kalkyler och analyser av effekter på samhällsekonomin. Vidare säger Miljömålsberedningen att den övergripande bedömningen av förslagen är att de medför en låg kostnad för de offentliga finanserna och samhället i övrigt i förhållande till nyttan. ESV menar att kostnaderna, både kortsiktiga och långsiktiga, bör kvantifieras i större utsträckning för att ge ett så komplett beslutsunderlag som möjligt.

I detta ärende har avdelningschef Peter Kvist beslutat. Utredare Patrick Freedman har varit föredragande.

Datum: 2021-05-11

.....
Beslutande	Föredragande
Peter Kvist	Patrick Freedman
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn.